

Dag leuk, klein,
gezellig, apart
en bijzonder buurtje.
Ik zal je missen!

Hoe moet dat
met de aankomst
van Sinterklaas
met zijn bijzondere boot?

Kan dat nog
als alle huizen
klaar zijn?

Kunnen we dan nog
aan de Zaan staan?

We moesten wel even
goed nadenken voor we
de woning namen,
want hij was nog echt
in de oude staat:
geen douche,
de kamer in twee delen,
weinig kastruimte
en maar twee slaapkamers.

Maar het buurtje stond
ons aan en de lage huur
trok ook wel.

Ons huis had behalve
een scheve vloer
en wat vocht
nergens gebreken.

We hadden dus niet zo'n
behoefte aan nieuwbouw
en stemden tegen.

Het werd een stukje
renovatie. Daarna hebben we
de boel zelf verder
opgeknapt.

5.

Ik heb niks met de stad
en ik zal het ook nooit
wat vinden.

Het dorpsgevoel,
dat is wat ik terugvond
op het Hop.

7.

In 1940 kwamen mijn
grootouders te wonen
op Plataanlaan 45.
Mijn vader is daar geboren.

Toen mijn moeder zwanger
raakte en er geen huis voor
hen was, gingen ze inwonen
bij mijn grootouders.
Daar ben ik dus ook geboren.

Mijn moederkoek werd bij
de grote plataan begraven.

In het speelkwartier
glijpte ik naar mijn oma
voor een kopje
chocolademelk.

Mijn herinneringen aan het
Hop zijn: spelen, spelen
en nog eens spelen.

De winter van 1968
was streng.

Met emmers en slangen
werd het Teerplein
onder water gezet.

Twee nachten vorst
en we hadden een ijsbaan.

Moeder Schaaphok gooide er
een brokje muziek tegenaan
en haar oudste zoon
draaide films.

Mijn oma heeft
vanaf het moment van
oplevering in 1918
tot 1985 aan de
Esdoornlaan gewoond.

Ze was een strijdlustige
en intelligente vrouw.
Zij is altijd blijven lezen.
Mulisch en Dostojevski.

Oma Van Duuren heeft
ruim een halve eeuw naast
buus Melk en buus Gritter
gewoond.

Decennia lang hebben zij
over en weer om tien uur
koffie bij elkaar gedronken
en de problemen
uit de buurt besproken.

Wij zijn op het Hop getrouwd.

Omdat we het niet zagen
zitten om twee keer in
zo'n korte tijd te verhuizen,
zijn we weggegaan.

Mijn man heeft nog steeds
heimwee naar het Hop.

En eerlijk gezegd:
ik soms ook!

Hop, *znw. onz.* Een droge
of bijna droge inham,
een aanslibbing.

Te Zaandam vindt men
zulk een hop bewesten
de Zuiddijk aan de
ingang van het Ooster-
Kattegat: het *Vissershop*.

Het **Vissershop** ontstond door aanslibbing, doch is bij de droogmaking van het IJ en het graven van het kanaal naar Amsterdam geheel drooggelegd en van een dijk omgeven. Later werd op het **Vissershop** haver verbouwd.

Op zomerse zaterdagavonden
klonk vaak op het schoolplein
de muziek van blokfluiten
en mandolines.

Wij zagen dan de AJC
volksdansen. In uniform.

Wij kinderen mochten niet
meedoen, want vader en moeder
waren beiden antimilitarist.

Vader werkte bij de
Coöperatie 'De Eenheid'.
Eerst als bakker en
daarna als venter.

Zijn wijk was:
Zuiddijk, Hanenpad, Sluispad
en Vissershop.

Later kwam daar
de nieuwe wijk
de Arnoldusbuurt bij.

18.

Wij lazen thuis:

De Geheelonthouder,

De Wapens Neder,

Militia Christie,

De Blaauwe Vaan,

De Fakkel,

en nog wel meer.

Mijn aandacht wordt
getrokken door het lawaai
van klepperende klompen.

Groepen mannen en vrouwen
rennen door de Conradstraat
naar de Zaan.

Verschillende mannen
wrikken straatstenen los
en stapelen ze op
bij de Zaan...

... Als ik me langs
broekspijpen en rokken
wring en aan de Zaan kom,
zie ik een sleepboot
met twee dekschuiten
vol met stijf tegen
elkaar gedrukte
mannen in het zwart.

Ook ik vul mijn zakken
met grind uit
de tuin van Schaap...

...maar de afstand
is te groot geworden om
die Maffers,
Onderkruipers
en Slijmballen te raken.

Later begreep ik dat het
Tukkers waren die de
havenstaking kwamen breken.

In de zesde klas stond
meester Frederiks.

Buikie noemden we die.

Hij was het hoofd
van de school en kon
heel mooi voorlezen.

Als hij 'Alleen op
de wereld' las,
zat de hele klas te huilen
en Buikie huilde lekker mee.

We zeiden *'buus'*
tegen de buurvrouw:
'Doeg buus'.

En de buurman noemde je
'Ariebuur'
of *'Keesbuur'*.

Mijn vader werkte als
voorman in de haven.

Hij ging niet met het pontje.
Hij fietste om.

Dit was zuinigheid.
Het pontje kostte geld.

Vader keek wel uit om
pontbaas Schaap te spekken.

Vroeger was de Voorzaan brak.

Soms 'lichtte' het water.

Net als de zee na
een warme dag.

Als je gezwommen had,
kwam je er fluorescerend uit.

De oude school was groot,
hoog en imposant.

Vanuit het zolderraam
keek je tot de duinen.

Op zolder werden
opgezette vogels bewaard
van de Vogelbescherming.

Er ging dus in het rond dat
'er op zolder allemaal
dooie beesten stonden'.

Onder in de keukenkast
was een holle ruimte waar
mijn vader zich verstopte
tijdens een razzia.

Hij ging op een krukje
zitten, mijn moeder
legde het vloertje terug
en zette de borden
weer op hun plaats.

De schuilplaats
is nooit gevonden!

Door de vloerplanken van de overloop weg te halen, kreeg je een geheime ruimte.

Buurman vertelde ons dat hij daar zijn geld bewaarde.

‘Niet tegen teveel mensen zeggen hoor, buurman’

Knikkeren met eelt
op je vingers.

Sint-Maarten lopen met
kilo's snoep aan je nek.

Muggenlarven uit
de Zaan vissen.

Ouwe1 pikken.

In de klimboom hangen.

Spoorzoekertje spelen
met stoepkrijt...

...Verwonderd bij de kapper
naar binnen gluren.

Ravotten in het half-
gesloopte schoolgebouw.

Sinterklaas opwachten
op het schoolplein.

Een meter kauwgom in één
keer in je mond proppen.

Met heimwee denk ik terug
aan deze magische tijd!

Het zwembad was niet meer dan een met houten palen afgescheiden stuk Zaan aan de punt van het Eiland.

Om zes uur 's ochtends had je het zogenaamde werkelozen uur tje.

Dan mocht je kosteloos zwemmen.

Door het afval
van de zeeschepen
in de houthaven
was het water in de Zaan
niet bepaald schoon.

Als je ging zwemmen,
kwam je er met
een oliesnor uit.

Vroeger was het land
rondom het Vissershop
nog open; je kon zo naar
Oostzaan kijken.

Tussen de dijk en de
Plataanlaan had je de demp,
een ruige open strook
waar we wurmen zochten.

Later zijn er
schuurtjes gebouwd.

Bij strenge vorst
bevroor het water
van de Zaan
en kon je op het ijs.

Over de opengebroken
vaargeuļ werd een brug
gelegd zodat je naar
de overkant kon.

Daar moest je wel
voor betalen aan
pontbaas Schaap.

Al zwemmend in de Zaan
gingen we groenteboten
pesten.

Dan begonnen ze
met kool te gooien.

Dat was precies
de bedoeling:
hadden we een lekkere kool
om mee naar huis te nemen.

Ik maakte een vlot van
blikken *Welvaren Biscuit*,
met een kleedje erop.

Het voer niet zo best.

Tot ik zo slim was
om aan de voorkant
een punt te maken.

Een boeg dus.

Ondanks het verbod
van hun ouders waren er
meiden uit de Havenbuurt
die de matrozen op
de zeeschepen bezochten.

Een meisje werd door
haar vader betrapt en
genadeloos te schande gezet.

Hij liet haar naakt op een
schuit in de Zaan dobberen.

Het Sluisje was het
stamcafé van het Hop.

Het was het scheefste
cafeetje van Zaandam.

Ze hadden een speciaal
biljart met lange en
korte poten.

Uit het Hop kwamen
veel goede voetballers.

Luuk Nijholt
speelde voor Haarlem
en Ben Kabel voor ZFC.

Zijn broer Wim
voetbalde bij AZ
en Henk Angenent
is voor Fortuna uitgekomen.

Thea was van goede komaf,
maar wel een beetje gek.

Ze bestelde soms zomaar
25 bossen bloemen of
slagroomtaarten, die ze
bij een willekeurige
buur liet bezorgen.

Haar dure hoed en bontjas
boezemden vertrouwen in
bij de middenstand.

Vader Lieboth had een
elektriciteitszaak.

Hij was gek op vrouwen
en kneep ze graag even
in hun arm.

Als ik nu iemand zie
met forse armen
zeg ik nog steeds:
‘Die heeft echte
Lieboth-armen’.

Jaap Smit speelde vaak
voor hulp-Sinterklaas.

Een keer,
na veel huisbezoeken
en menig borreltje,
viel hij in de heg.

Staf in tweeën.
Mijter stuk.
Kinderen geschokt.

Tijdens de wielerronde
van het Hop vloog er
eentje uit de bocht
door de winkelruit
van Jan de Heer.

Mevrouw Van der Weide
van de EHBO is een
uur bezig geweest
om alle glassplinters
uit de man te verwijderen.

Met de buurtjes
waren we heel eigen.

We hielpen elkaar
door dik en dun.

Als er iemand
kwam te overlijden,
gingen overal
de gordijnen dicht.

Jo Lieboth had een aktetas.
Hij had gestudeerd
en werkte als vertaler
bij de Hembrug.

De directeur had hem
hard nodig vanwege de
buitenlandse schepen.

Maar hij was vrijgezel,
kwam vaak te laat en had
dan zijn pyjamajas nog aan.

Mijn vader werd een paar
jaar geleden dement.
Hij wist werkelijk
niet meer waar hij was.

Op een nacht was
zijn bed leeg. We gingen
gelijk zoeken bij de Zaan.

Maar hij stond bij
zijn geboortehuis
aan de Esdoornlaan.
Hij wilde naar zijn moeder.

Die vide, daar
heb je niks aan.
Geef mij maar
een extra kamertje
en ik hoef ook niet
zo'n chique keuken.
Ik ben maar
een simpel mens.

Je beseft steeds sterker
wat er allemaal was.

Als ik langs het
slaapkamerraam op
de Beukenlaan loop,
dan denk ik aan het
meisje dat ik toen was,
aan de poppenwagen
die mijn grootvader
gemaakt had.

De drie straatbendes
uit het Hop, De Haven
en de Meidoornstraat
stonden elkaar
naar het leven.

Soms vochten ze op
vlotten op de Zaan.

De meisjes richtten dan
een noodhospitaal in,
maar verbinden
konden ze niet.

Als ik tegen Zaankanters
zei dat ik in de Hopstraat
woonde, wist bijna niemand
waar dat was.

Maar als ik zei:
'Ik woon boven de poorten',
wisten ze het wel.
Dan kwamen de verhalen.
Ze speelden er als kind
en rookten er hun
eerste sigaretje.

Ik ben wel geen Hopper,
maar toen ik hier kwam wonen,
voelde ik mij meteen
een Hopper.

Niemand heeft kopsone
en iedereen let op elkaar.
Dat vind je nergens.

Hopstraat 1, boven de poorten, was het eerste kantoor van de woningbouwvereniging ZVH.

Hier moest vroeger de huur worden betaald.

Aan het begin van de Notenlaan had de ZVH een put met witkalk.

Die kon je gratis ophalen om je huis te witten.

De bomen hoorden bij het Hop.
Ze waakten over de huizen.

De grote platanen, de
schitterende kastanjebomen.

Iedere herfst gingen we
bladeren vegen,
waar we forten van bouwden.

De sloop maakte me
verdrietig.

Ik wilde een daad stellen
en schilderde daarom
op de muur onder de poort:

**DOMWEG GELUKKIG
IN DE HOPSTRAAT.**

Mijn vader werd al om
half vijf 's morgens gewekt
door Bartje de klepperman
omdat hij om vijf uur de
bootwerkers moest overzetten
van het Hop naar de Haven.

En in de zomer
als er veel boten lagen
nog een half uurtje
eerder.

Er waren drie steigers.

Twee voor de pontjes van Kijk en Schaap en de grote, tegenover het 'koepeltje', voor de boot naar Amsterdam. Dat was de Wilhelmina, van de Alkmaar Packetdienst.

De grote steiger is in de oorlog tot brandhout verzaagd.

Jammer dat ZVH niet
één huisje kon restaureren
en inrichten als praathuis.

We zouden dan bijvoorbeeld
dia's kunnen laten zien
van vroeger.

Ik ben als vijfjarig
jongetje in de Lindenlaan
komen wonen.

Later verhuisden vader en
moeder naar Beukenlaan 17.

Zelf kwam ik met vrouw en
dochters in de Plataanlaan
terecht.

En weer later terug in de
Lindenlaan.

De buurvrouw vertelde
dat bij haar schoonmoeder
met mooi weer
de gang vol lag
met korsetten
van alle zwemsters.

Er was eens een brandje
in de Esdoornlaan.

Dat was natuurlijk wel erg,
maar voor ons ook aanleiding
tot gezelligheid.

Met een bakje koffie
in de hand stonden we
wat te kletsen...

...We bedachten toen om
van de gemeentetuintjes
privé-tuintjes te maken met
een bankje voor de ramen.

Met zijn allen struiken
ruimen en bloemen planten.
Samen het hekwerk timmeren.
Dat moest te doen zijn.

Het werd knotsgezellig!

De vioolman
speelde eens per week
op het Hop.

Je gaf hem een cent.

Iedereen wist dat hij
heel rijk was geweest
en in een groot huis
langs de Vecht
had gewoond.

We zongen:

**‘Wij zijn soldaten
van het Rode Leger.
Nooit, nooit zullen
we wapens dragen.
Laat de hoge heren
het zelf maar proberen.’**

**Het heeft veel indruk
gemaakt, want na 75 jaar
weet ik het nog.**

‘Negen uur, half tien,
nog is LuiĻak niet gezien...’

Al weken voor Pinksteren
verzamelde wij van alles
dat kon branden:

aangespoeld hout
uit de Zaan, teerpapier
en aardappelkisten.

We verborgen de buit,
omdat de Dijkers en Hoppers
elkaar beroofden.

Je moest er wel voor zorgen
dat het tuinhekje en de
waslijnstokken binnen waren
en de tuinbank achter het
huis stond, want anders
ging de hele boel
op de brandstapel.

70. Eerst schakelden we de verlichting uit in de centrale elektriciteitskast op de Troelstralaan. Dan brandde alleen de noodverlichting op de hoeken van de straten nog maar. Dat was op zich al spannend.

Het luiĳakvuur kon zó groot worden dat de brandweer de muur van het huis ernaast nat moest houden.

Het behang kwam van de muur.

Soms kon de brandweer niet blussen omdat jongens de putdeksels met teer hadden dichtgesmeerd.
Of ze sneden de slangen door.

Blikken, emmers,
olievaten en turfbakken,
alles wat lawaai kon maken,
bonden we met ijzerdraad
aan elkaar.

Dat was de sleep, een
prestige afdwingend element.
Hoe langer en dikker
de sleep, hoe beter.

De handelaar in
tweedehands wasmachines
had een tic.

Hij droeg vaak een
grijsig berenpak.

Tijdens een straatvoetbal-
toernooi bedacht Jaap Smit
als act tussendoor:
'Vechten Met De Beer'.

Een agressieveling sloeg
de arme man een gebroken
sleutelbeen.

Wasili was de conciërge
van de school.

Generaties Hoppers
hebben hem gekend.

Hij liep wat moeizaam.
Je hoorde hem 's morgens
voorbijkomen.

Toen hij met pensioen ging,
werd het schoolplein
naar hem vernoemd:
'Wasiliplein'.

76. Daan Schaap was geestelijk gehandicapt. Trien Emmer was het mooiste meisje van het Vissershop. Ouwe de Heer was in Zuid-Afrika geweest en zong altijd: 'Transvaalse boeren hebben het overwonnen.'

Toen ik hier kwam wonen,
merkte ik dat ik
gewogen werd
en... goed bevonden.

Buurman Klein was
schelpenboer.

In de vakanties gingen we
met hem mee schelpen vissen
aan de kust bij Durgerdam.
Die ventten we later
uit bij kippenboeren.

Het was fijn, omdat
het de enige keer was
dat je in een auto zat...

...Klein had een werf
achter aan de dijk voorbij
het Barndegat, waar hij
met een zelfbedachte machine
dakpannen maalde voor de
tennisbanen.

De machine werd aangedreven
door zijn auto, die daarvoor
werd opgekrikt.

Wiebe Visser, de schilder
van Plataanlaan nr. 77
was de eerste in de straat
met een auto.

Als er sneeuw lag,
mochten wij met onze slee
achter de auto
over het Hop.

Het was een feest!

81. Meester De Waal

begeleidde ons bij het zingen op zijn viool. Hij hanteerde de strijkstok ook om tikken uit te delen. Kees Kat mocht niet meezingen want die had de baard al in zijn keel.

‘Slepie pikken’ was een
gevaarlijke bezigheid.
Soms mocht je zelfs
meevaren tot de Coenhaven.

Daar ging je weer te water
en probeerde een
terugvaartje te pikken.

Als dat niet lukte,
moest je ‘land over zand’.

In de grutterszaak van
De Haas werden suiker en
meel nog in papieren
puntzakken geschept.

‘Hasie’ moet er een flinke
boekhouding op na gehouden
hebben, want er werd
-naar horen zeggen-
flink gepoft.

In de Blekersstraat
stond de ouwelfabriek.

De jeugd kwam
hier regelmatig
resten ouwel ophalen
die niet voor verkoop
geschikt waren.

Heel wat kilo's
van het spul zijn
in hun keelgat
verdwenen.

Ik had wel hinder
van de slechte staat
van de huizen,
vooral 's winters.

Toch leefde je daardoor
dichter bij de seizoenen.

86. Mijn man heb ik leren
kennen tijdens vakantiewerk
bij Verkade.

Om bij mijn achterdeur
te komen, moest ik
over het achtererf
van mijn buurvrouw.

Niet zelden stonden
daar brommers of fietsen
in de weg, maar dat was
eerder aanleiding tot
een burenpraatje dan
een struikelblok...

...Buurvrouw was een
trouwe poortwachter.

Zij is een vroege vogel
en ik ben een nachtuil.

's Avonds laat stond ze
wel eens zomaar achter me,
in nachtpon, terwijl ik
mijn fiets in de schuur
zette: 'Ik dacht dat er
een inbreker was'.

De Notenlaan,
aan het water,
was een beetje
de elitelaan.

Daar woonden vroeger
de onderwijzers.

Je moest lang op de
wachtlijst staan om
ervoor in aanmerking
te komen.

De Wilhelmina,
de boot naar Amsterdam,
was goedkoper dan de trein.

Nog goedkoper was het
om langs de halfblinde
kaartjesverkoper
te glippen.

Later kwam er een
teruggang in de vaart
en de vaardienst
werd opgeheven.

Mijn man Ed
pikte het molentje uit
de tuin van de familie Smit
en smeerde dat in met teer
zodat niemand het
zou herkennen.

Later maakte hij zelf
een molen maar zette deze
wel op zijn achtererf,
bang voor vandalisme
als hij was.

Meester Paats
hield er eigenaardige
straffen op na.

Als je eens ongevraagd
aan het fluiten was,
moest je in de
boom gaan zitten,
verder fluiten.

In 1928 ging het gerucht
rond dat er een inbreker
opereerde.

Er was een fiets gestolen
uit een schuur aan de
Esdoornlaan en er was
een vrouw lastig gevallen
door een man met een
bivakmuts en een lange jas...

...De drie sterkste mannen
van het Hop besloten dat
ze om beurten 's avonds
de ronde zouden doen.

Toen mijn vader
gerommel aan het slot
van de voordeur hoorde,
gooide hij de deur open,
greep de kerel bij zijn keel
en sleurde hem de gang in...

...Tot zijn grote schrik
was het mijnheer Laatsma,
een leraar van de HBS die
thuishkwam van de avondlessen.
Hij woonde een paar deuren
verder, maar had zich
vergist in de deur.

Het Vissershop was toen
nogal schaars verlicht
met gaslantaarns...

...De man moest bijgebracht worden met vlugzout.

Voor mij, een meisje van zeven jaar, een onvergetelijke gebeurtenis. Ik ben nu 82 maar zie het nog steeds voor me.

De echte inbreker en aanrander zijn overigens nooit achterhaald.

Naar eigen zeggen
kon Jantje al autorijden.

Om dat te bewijzen,
pakte hij de T-Ford van
de groenteboer uit de loods
en reed een rondje Hop
met jongens in de
laadbak...

...Maar de auto achterwaarts
de stalling in rijden
was te veel van zijn
stuurmanskunsten gevraagd.

De auto kwam tegen een
deurstijl tot stilstand.

Gezien het solidariteits-
beginsel van de Hoppers zal
de schade wel gedeeld zijn.

Kees ten Pierik
had op de zondagsschool
aan de Blekersstraat
lichtbeelden gezien
van Jezus die over water
kon lopen.

Toen de zondagsschool
uit ging, liep hij naar
de bootsteiger om het
ook te proberen.

Hij was bijna verdronken.

Soms moesten die grote
Russische houtschepen
draaien, waarbij ze
met hun hoge voorplecht
zo dicht bij de oever
kwamen dat je omhoog
moest kijken om de
matrozen te zien.

Het leek of ze
de huizen in draaiden.

Op de Conradwerf,
waar ooit zeeschepen
gebouwd werden
hadden Simon de Wit
en Wastora hun opslag.

Toen daar brand uitbrak,
schoot blusboot de Jason
te hulp, maar de waterstraal
was zo krachtig,
dat de hele loods instortte.

**Ik vind het belangrijk
dat we eerst onze sores
geregeld hebben.**

**Dan ga ik eens over een
kunstproject nadenken.**

**Want voor je het weet
zitten er allemaal vreemden
naar dat kunstwerk
te kijken.**

Zomer in de Lindenlaan:
buiten zitten met
een potje bier,
wat kaas en worst.

We hadden veel plezier
met de families Boelhouwer,
Bultstra, Kleiman,
Talsma en Leen Prins.

Wij gingen naar
tentoonstellingen en
lezingen met als titel
'Kampvuren onder de evenaar'.

Wij kampeerden in Bakkum,
bij boer Zonneveld. Dat ging
uit van de Coöperatie.

Ik was drie jaar en
zag voor het eerst de zee.

In de oorlog konden we
niet naar school.

Die was bezet
door de Duitsers.

Het gymlokaal werd
gebruikt als paardenstal.

De huizen hadden
glas-in-lood-ramen en
openslaande tuindeuren.

Het voorraam kon
omhooggeschoven worden,
zodat je een praatje
kon maken.

Sloopkamer Schatkamer

2003 - 2006

Twaalf mannen droegen,
begeleid door de fanfare,
de schatkist naar het schip
dat klaar lag voor vertrek.

Daar hebben we onze verhalen,
de dierbaarste herinneringen
aan het Hop, in de
brievenbussen gedaan.

**Bij de sluis
zong het Kapiteinskoor
zeemansliederen.**

**Menigeen pinkte
een traantje weg toen
de sluisdeuren opengingen
om de schatkist
door te laten naar
het Zaans Museum.**

**Zelfs de beroepsvaart
moest een half uur wachten.**

In vier leegstaande huizen
werd de tentoonstelling
Sloopkamer Schatkamer
ingericht met verhalen
uit het Hop.

Een allerlaatste gelegenheid
om een buurt van negentig
jaar vaarwel te zeggen.

Dat voelde als het verlies
van een goede vriend.

Toen het project
Sloopkamer Schatkamer
voor het eerst werd
gepresenteerd, dachten wij:
is dit nou kunst?

Maar door verhalen van
bewoners in straatstenen
aan te brengen,
blijft de historie van
het Vissershop bewaard
voor generaties na ons.

Als er iemand in
financiële nood zat,
dan werd er maandag
geld bij elkaar verzameld,
zodat hij niet in de
problemen kwam.